

MATKAILUN SATELLIITTITILINPITO SUOMESSA 1999

Raportti on jatkoa jo vuonna 1998 alkaneelle projektille, jonka tavoitteena on selvittää mahdollisuudet kehittää Suomeen kansainvälisten suositusten mukainen matkailun satelliittitilinpito. Matkailun satelliittitilinpidon (Tourism Satellite Account – TSA) tavoitteena on tuoda esille matkailun taloudellinen merkitys kansantaloudessa. Kansantalouden tilinpidon katsotaan olevan ydin ja sitä täydentävien tilastojen sen "satelliitteja", ja tästä on syntynyt termi matkailun satelliittitilinpito.

Suosituksen mukaan matkailun satelliittitilinpidon tulee olla:

- yhtenevä kansantalouden tilinpidon kanssa
- yleinen, mahdollisimman täydellinen ja joustava viitekehys
- työkalu, jolla mitataan matkailun taloudellista järjestelmää ja sen roolia kansantaloudessa.

Kansainvälisten organisaatioiden (WTO-OMT, OECD, Eurostat) laatima yhteinen matkailun satelliittitilinpitojärjestelmä muodostuu kymmenestä taulukosta. Taulukot on johdettu tai ne viittaavat kansantalouden tilinpidon palvelujen ja tavaroiden tarjonta- ja käyttötaulukoihin. Taulukot kuvaavat matkailupalveluiden ja –tuotteiden kysyntää ja tarjontaa, työllisyyttä, kiinteän pääoman muodostumista, julkista matkailukulutusta sekä matkailuvolyymeja. Raportissa on esitetty taulukot 1 (Ulkomaisten matkailijoiden kulutus Suomessa), 2 (Kotimaisten matkailijoiden kulutus Suomessa), 4 (Matkailijoiden kulutus Suomessa tuotteittain ja matkailumuodoittain, 6 (Kotimainen matkailutarjonta ja kysyntä) sekä taulukko 7 (Matkailutyövoima).

Matkailun aikaansaamaa arvonlisäystä voi verrata bruttokansantuotteeseen (perushintaan), joka oli vuonna 1999 623,2 miljardia markkaa. Tuotosta sen sijaan ei pidä verrata kaikkien toimialojen yhteenlaskettuun tuotokseen, koska samat erät voivat sisältyä siihen useankin kertaan. **Matkailuarvonlisän, 14,691 miljardia markkaa, osuus Suomen bruttokansantuotteesta vuonna 1999 oli 2,4 %.**

Eräiden muiden toimialojen bruttoarvonlisäykseen verrattuna matkailu on merkittävä toimiala.

Taulukko 5. Eräiden toimialojen arvonlisäys

toimiala	bruttoarvonlisäys v. 1999
Kemian teollisuus	16 314 mmk
Kolmas sektori (voittoa tavoittelematon toiminta)	15 327 mmk
Metsätalous (hakkuut yms., ei sisällä metsäteollisuutta)	15 216 mmk
<i>Matkailu</i>	<i>14 691 mmk</i>
Kuorma-autoliikenne (tieliikenteen tavarankuljetus)	14 298 mmk
Energia- ja vesihuolto	13 159 mmk
Elintarviketeollisuus	11 516 mmk
Autokauppa ja –huolto (sis. huoltamot)	11 043 mmk
Maatalous	7 186 mmk

Matkailun satelliittitilinpito tuottaa taloudellisia tunnuslukuja, jotka kuvaavat Suomen matkailuelinkeinon laajuutta sekä kysynnän eli matkailijoiden rahankäytön että tarjonnan eli matkailualan yritysten liikevaihtoa ja työllistämisaikutuksia. Matkailukysyntää kuvaavia tunnuslukuja on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 6. Matkailukysynnän tunnuslukuja

		osuus matkailun kokonaiskysynnästä
Ulkomaisten matkailijoiden kysyntä	12,5 mrd mk	31 %
Suomalaisten vapaa-ajan päivämatkailijoiden kysyntä	3,2 mrd mk	8 %
Suomalaisten vapaa-ajan yöpyjien kysyntä	12,0 mrd mk	29 %
Suomalaisten vapaa-ajan ulkomaanmatkailuun liittyvä kysyntä Suomessa	6,7 mrd mk	16 %
Suomalaisten vapaa-ajan matkailukysyntä yhteensä	21,9 mrd mk	53 %
Suomalaisten työ-ajan matkailijoiden työnantajien korvaamat matkakulut	6,7 mrd mk	16 %
Koko matkailukysyntä Suomessa	41,0 mrd mk	

Matkailuelinkeinon tuotos saadaan vähentämällä bruttomyynnistä välilliset verot eli se vastaa lähinnä yritysten liikevaihtoa. Matkailupalveluiden tuotantoa kuvaavia tunnuslukuja on esitetty seuraavassa taulukossa:

Taulukko 7. Matkailutuotannon tunnuslukuja

Matkailuelinkeinon kokonaistuotos	51,8 mrd mk
Matkailuelinkeinon matkailukysynnän aikaansaama tuotos	30,6 mrd mk
Matkailuelinkeinon arvonlisäys	23,5 mrd mk
Matkailuelinkeinon matkailukysynnän aikaansaama arvonlisäys.	14,7 mrd mk
Matkailuelinkeinon tarjoamat työpaikat	114 800 paikkaa
Matkailuelinkeinossa tehdyt työtunnit	207 638 000 tuntia

Käytännössä tärkein matkailun merkitystä kuvaava luku on matkailukysynnän aikaansaama arvonlisäys 14,7 miljardia markkaa.

Työllisyyttä ilmaisevissa luvuissa ei ole eroteltu matkailukysynnän aikaansaamaa osuutta matkailuelinkeinon työpaikoista ja tehdyistä työtunneista.